

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ
ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
РАДА ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУВГП»
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

НОВИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР З ОГЛЯДУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали

**Всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю**

*Перелік наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки у 2022 році
(Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства
освіти і науки України від 06.09.2021 р. №22.1/10-2018)*

*Рівне-Чернівці
16.03.2023*

ЗМІСТ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ	15
2. РОБОЧИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ	16
3. НАРАДА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗИ	17
Тетяна АНТОНЮК	18
ЗВІТ ПРО РОБОТУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗИ	
4. ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
Микола ХОМЕНКО	21
ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА ОСВІТА. ГАРМОНІЗАЦІЯ РИНКУ ОСВІТЯНСЬКИХ ПОСЛУГ ТА РИНКУ ПРАЦІ	
Наталія СОВТИС	27
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ВПЛИВИ	
Іван ХОМ'ЯК	32
НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ МОВЛЕННЯ В АСПЕКТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ	
Олена МАЛЕНКО	34
ГНУЧКІ НАВИЧКИ (SOFT SKILLS) У СИСТЕМІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ВИЩОЇ/ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.	
Світлана ЛЕНСЬКА	38
ЗАХОДИ З РОБОТИ АКАДЕМІЧНО ДОБРОЧЕСНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПНПУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА	
Ірина КОЧАН	41
ФЕМІНІТИВИ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ	
Фелікс ШТЕЙНБУК, Юлія ГОРДІЄНКО	45
ЛІТЕРАТУРА І ВІЙНА: ОСВІТНІЙ КОНТЕКСТ	
Олена КУЛЬБАБСЬКА	48
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАГІСТРАНТІВ- ФІЛОЛОГІВ: ЛИШЕ ЗАСІБ ДЛЯ ВИМІРЮВАННЯ РІВНЯ УСПІШНОСТІ?	
Ніна ДАНИЛЮК	52
СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО УСНОГО МОВЛЕННЯ ЯК СКЛАДНИКА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	

– «дзеркало людських емоцій».

Акустична поведінка вчителя й учнів полягає в уміннях ефективно користуватися голосовим апаратом як звуковим (акустичним) засобом передачі інформації (шифрування, кодування).

Акустичні засоби поділяють на:

1) *екстралінгвістику* (кашель, зітхання, сміх, плач);

2) *просодику* (темп мовлення, тон, тембр, висота, павзи, гучність, манера мовлення, спосіб артикуляції).

Проксемічний рівень педагогічного дискурсу відображає знакове використання простору під час спілкування; відстань між мовцями, розташування робочих місць тощо.

Темпоральний рівень педагогічного дискурсу передбачає регулювання часу очікування початку спілкування; часу, проведеного разом у спілкуванні; часу, упродовж якого триває повідомлення; часу хезитації (різновиду павзи).

Отже, невербальні рівні педагогічного дискурсу сприяють виробленню вмінь добирати засоби мовного коду, адекватні кінесичній, акустичній, проксемічній, темпоральній поведінці, що допомагає не тільки кодувати, а й декодувати невербальну інформацію, яка супроводжує словесні повідомлення, робить педагогічний дискурс ефективним.

Список використаних джерел:

1. Нікітіна А.В. Педагогічний дискурс учителя-словесника: монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 338 с.

2. Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посібник / за ред. М.І.Пентилок. Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.

Олена МАЛЕНКО,

доктор філологічних наук, професор,
завідувач катедри українознавства і лінгводидактики Харківського
національного педагогічного університету

імені Г.С. Сковороди,

malenalingva@gmail.com

ГНУЧКІ НАВИЧКИ (SOFT SKILLS) У СИСТЕМІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ВИЩОЇ/ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.

Вимоги до сформованих компетентностей сучасних здобувачів освіти в процесі навчання в коледжах та університетах поєднують професійні здатності фахівця й індивідуальні гнучкі навички, завдяки

яким можна досягти кар'єрного розвитку. Ці навички фахівця впливають на формування кадрової політики в розвинених країнах світу.

Ключові слова: гнучкі навички (soft skills), комунікативні компетентності, тайм-менеджмент, емоційний інтелект, особистісні якості фахівця.

Кадрова політика в багатьох розвинених країнах світу, починаючи з 2000 - х років, орієнтується не тільки на здобуті в процесі профільної освіти професійні компетентності (hard skills), але й на так звані м'які навички (soft skills), якими індивідуально володіє фахівець і які сприяють його соціалізації й успішності в кар'єрі. До таких навичок уналежнюють комунікативні вміння ділового публічного й міжперсонального спілкування в колективі, тайм-менеджмент, адміністрування, здатність працювати в команді, емоційний інтелект, функційну грамотність, особистісні якості (відповідальність, мобільність). У кризових умовах суспільного буття вагу мають стресостійкість, психологічна стійкість, здатність швидко приймати рішення на користь справи й людей.

Такі вимоги до фахівця стають актуальними й для української освіти, причому на всіх її рівнях — шкільній, фаховій передвищій, вищій. Тому в освітньо-професійні програми першого й другого рівнів вищої освіти й навчальні програми дисциплін закладають компетентності, пов'язані саме із формуванням гнучких навичок. Це допоможе нашим випускникам органічно інтегруватися у світовий професійний простір і стати успішним у кар'єрі.

Найбільшої ваги сьогодні набувають комунікативні гнучкі навички, зокрема: *фахове міжперсональне спілкування* (наради, вирішення робочих проблем, ведення предметних, дискусій, перемовини з партнерами), *публічний виступ перед аудиторією, онлайнове листування; комунікація в розв'язанні конфліктних ситуацій*. У процесі навчання здобувачів освіти можна формувати комунікативні гнучкі навички в таких ситуаціях: «ведення навчального (предметного) діалогу студентів з викладачами на заняттях; ведення діалогу з викладачами щодо організаційних ситуацій онлайнного навчання; виступи з повідомленнями перед аудиторією; перебіг онлайнного листування для вирішення навчальних питань (надсилання емейлом виконаних домашніх завдань з дотриманням етики онлайнного спілкування); уникнення конфліктних ситуацій у перебігові навчального процесу або здатність розв'язати конфлікт шляхом домовленостей» [про комунікативні гнучкі навички див. детальніше: Маленко 2022, с. 41].

Виробничої результативності набуває вміння людини *працювати в команді*, тобто здатність орієнтуватися не тільки на своє бачення

ситуації та шляхів її вирішення, але й на думки та пропозиції оточення. На психологічному рівні робота в команді формує внутрішні установки людини почути й сприйняти іншу інформацію, здійснити її аналіз (обробка інформації) та синтез (переробка) для спільного успішного вирішення виробничої справи чи ситуації. У командній роботі також активуються комунікативні навички, зокрема етика спілкування, уміння доводити свою позицію (пошук аргументів), переконувати співрозмовників (контраргументи). До того ж це допомагає корпоративності, розумінню спільних виробничих цілей, досягнення яких — це результат спільної роботи, це спільна перемога.

У навчальному процесі це може бути виконання спільних для групи завдань (колективні дії й обговорення отриманого результату); робота в навчальних проектах; колективний аналіз навчальної ситуації (завдання) з обов'язковою саморефлексією.

Багатьом людям властива така риса, як загубленість у перебігові часу та дезорієнтація в реальних часових регламентах для виконання конкретного завдання. Тому планування часу (тайм-менеджмент) є вкрай важливим складником успішності, тобто продуктивності виконуваної роботи (на результат). Тайм-менеджмент регламентує оптимальний час, привчає людину не відволікатися на другорядне (тобто розуміння ваги першорядної, а не надлишкової, інформації для виконання завдання. Планування часу дозволяє уникати людей-хронофагів (так званих пожирачів часу), які не керують власним часом, розпорюючи його на непотрібні для справи розмови. Також тайм-менеджмент організовує людину на постановку завдань і їхнє синхронне, без затягування виконання (синдром прокрастинації, тобто постійне затягування чи відкладання певного завдання).

У навчальних умовах можна привчати студентів до вмінь витрачати оптимальний час на виконання конкретного навчального завдання, даючи його регламент. Має дотримуватися вибору часу (таймінг) і викладач у своїх навчальних діях, реагуючи на витрати часу студентами в процесі виконання завдань, фіксуючи час, відведений на відповідь.

Завжди людині допомагають у вирішення професійних і приватних задач її особистісні якості, надані природою або сформовані свідомо. До таких якостей традиційно належать лідерські й організаторські здібності, почуття відповідальності й сміливості в прийнятті рішень, здатність мати власну позицію й уміння коректно її відстоювати, розвинене аналітичне й критичне мислення, толерантність (уникнення різних дискримінацій щодо іншої людини) і ввічливість, стресостійкість, емоційний інтелект (розумне керування емоціями).

У процесі навчання ці якості в студентів можна розвивати

системою відповідних завдань (до прикладу, вправи на розвиток мислення); ініціюванням тематичних дискусій (уміння оперувати аргументами й контраргументами); прищеплення відповідальності за свої дії; формування культури загальної, емоційної й мовної. Сучасний соціум стає дедалі чутливішим до різного роду дискримінацій (за гендером — сексизм; за віком — ейджизм; за нацією чи расою — расизм, шовінізм тощо), що пов'язано як із загальним розвитком свідомості й культури людей, так і з глобалізаційними процесами в суспільстві. Глобалізоване суспільство не актуалізує етнокультурні чи гендерні характеристики людей, натомість ваги набуває інтелектуальний потенціал, фаховість, здатність приносити прибутки компанії. Тож толерантність до інших, ніж ти, стає правилом і нормою для інтегрованих у глобалізований економічний простір людей, ознакою їхньої цивілізаційності. На це варто звертати увагу в змістовому складникові сучасної фахової передвищої та вищої освіти, у її виховному складникові.

Функціональна грамотність фахівця є однією з важливих сучасних компетентностей, яка забезпечує його технологійний імідж і уможливає продуктивне вирішення багатьох поставлених завдань. Це насамперед: здатність володіти новітніми цифровими технологіями й гаджетами для виробничих і життєвих потреб; це вміння здійснювати онлайн комунікацію за допомогою дистанційних платформ (zoom, meet тощо); це здатність знаходити потрібну інформацію в інтернет-джерелах і коректно використовувати її для потрібних цілей.

Комплекс цих гнучких навичок допоможе сучасним випускникам знайти потрібну для самореалізації й кар'єрного зростання роботу, прокласти шлях до власної професійної успішності.

Список використаних джерел:

1. Білик В. Що таке гнучкі навички та чому вони важливі? URL: <https://volodymyrbilyk.medium.com/>

2. Ковальчук Т. П'ять найважливіших гнучких навичок, які потрібно розвивати вже сьогодні. URL: <https://thepoint.rabota.ua/>

3. Маленко О.О. Комунікативні soft skills у підготовці здобувачів вищої освіти. *Сучасні питання філології: теоретична та прикладна лінгвістика: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 9 грудня 2021 року. Полтавський інститут економіки і права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». Полтава : ПЕП, 2021. С 39 - 43.

4. Cross-country survey on soft skills mostly required by companies to medium/high skilled migrants. Methodological approach for a common framework of soft skills at work. Torino, september 2015.